

Anonimizuota versija

Vertimas

C-200/21 - 1

Byla C-200/21

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2021 m. kovo 31 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunalul București (Rumunija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. vasario 25 d.

Apeliantai:

TU

SU

Kitos apeliacinio proceso šalys:

BRD Groupe Soci t  G n rale SA

Next Capital Solutions Limited

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

<...> *Tribunalul București* (Bukarešto apygardos teismas, Rumunija), Šeštoji kolegija <...>

<...> 2021 m. vasario 25 d. sprendimas

Apeliantai: TU ir SU <...>

Kitos apeliacinio proceso šalys: NEXT CAPITAL SOLUTIONS LIMITED, atstovaujama SC EOS KSI ROMANIA SRL, kurios buveinė yra Bukarešte <...>, ir BRD GROUPE SOCIETE GENERALE S.A., kurios buveinė yra Bukarešte <...>

Išnagrinėjęs apeliančių pateiktą apeliacinį skundą dėl 2020 m. liepos 3 d. *Judecătoria Sectorului 1* (Pirmasis apylinkės teismas) sprendimo civilinėje byloje <...>, priimto nagrinėjant apeliančių TU ir SU ginčą su atsakove *Next Capital Solutions Limited*, kuriai atstovauja *SC EOS KSI România SRL*, ir atsakove *BRD Groupe Soci t  G n rale S.A.* dėl prieštaravimo dėl vykdymo, *Tribunalul Bucureşti* (Bukarešto apygardos teismas), kaip apeliacinės instancijos teismas, 2021 m. vasario 25 d. viešame posėdyje priėmė šią

NUTARTĮ

Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikiamas šis prejudicinis klausimas:

– Ar pagal Direktyvą 93/13 draudžiama tokia nacionalinės teisės norma, kaip antai įtvirtinta *Cod de procedur  civil * (Civilinio proceso kodeksas) VI skyriaus 712 ir paskesniuose straipsniuose, kurioje numatytas penkiolikos dienų terminas, per kurį skolininkas, pateikdamas prieštaravimą dėl vykdymo, gali remtis vykdomajame dokumente nurodytos sutarties sąlygos nesąžiningumu, nes ieškiniui, kuriuo siekiama, kad teismas patvirtintų, jog vykdomajame dokumente yra nesąžiningų sąlygų, nenustatytas joks terminas, ir reiškiant ieškinį galima remtis nuostatomis, kad skolininkas gali paprašyti sustabdyti vykdomojo dokumento vykdymą, kaip numatyta Civilinio proceso kodekso 638 straipsnio 2 dalyje?

Motyvai:

I. Faktinės aplinkybės

- 1 *BRD Groupe Soci t  G n rale S.A.*, kaip skolintoja, ir TU, kaip paskolos gavėjas, 2007 m. spalio 18 d. sudarė paskolos sutartį <...>. 2009 m. birželio mėn. atsakovė *BRD S.A.* sudarė skolos perleidimo sutartį, pagal kurią perleido su ieškovu pirmojoje instancijoje sudarytoje sutartyje numatytą skolinį reikalavimą *IFN Next Capital Finance S.A.*; vėliau, 2009 m. rugpjūčio mėn., *IFN Next Capital Finance S.A.* perleido skolinį reikalavimą kitai apeliacinio proceso šaliai *Next Capital Solutions Limited*.
- 2 Siekdama įvykdyti vykdomąjį dokumentą – kredito sutartį <...>, kita apeliacinio proceso šalis *Next Capital Solutions Limited*, veikdama per tur tą administruojančią įmonę *S.C. EOS K.S.I. România S.R.L.*, 2015 m. vasario 23 d. kreipėsi į *Biroul executorului judecătoresc* (teismo antstolio biuras), kuris, remdamasis 2015 m. vasario 23 d. protokolu, pradėjo vykdymo procedūrą. **(orig. p. 2)**
- 3 2015 m. vasario 24 d. antstolis išdavė mokėjimo įsakymą su atitinkamu nurodymu įkeisti tur tą, kuriuo įpareigojo skolininką per vieną dieną nuo dokumentų gavimo ar įteikimo jo gyvenamojoje vietoje įvykdyti tai, kas nurodyta vykdomajame dokumente, t. y. paskolos sutartyje <...> su *BRD* – pervesti skolintojai šias sumas: 39 176,36 Rumunijos lėjų (RON) skolos likutį ir 5 357,08 RON vykdymo išlaidų.

Tą pačią dieną teismo antstolis taip pat nurodė areštuoti skolininko lėšas Rumunijos lėjomis ir užsienio valiuta, kurias skolininkas TU turėjo įvairiose banko įstaigose atidarytose sąskaitose, ir informavo apie tai skolininką.

- 4 Vykdomieji dokumentai (2015 m. vasario 24 d. vykdymo procedūros pradžios protokolas, 2015 m. vasario 24 d. mokėjimo įsakymas, vykdymo išlaidų apskaičiavimo protokolas, vykdymo pradžios protokolas, vykdomasis raštas, 2015 m. vasario 24 d. pranešimas apie arešto vykdymą ir arešto aktas) prieštaravimą dėl vykdymo pateikusiai asmeniui buvo perduoti 2015 m. kovo 2 d.
- 5 Vėliau teismo antstolis 2015 m. kovo 6 d. turto arešto aktu nurodė trečiajai šaliai išskaityti skolininko turto dalį, lygią 1/3 jo mėnesinių grynujų pajamų, kurias jam turėjo sumokėti trečioji šalis *Total prest 2000 S.R.L.*, kartu parengė atitinkamą turto arešto aktą, jis skolininkui buvo perduotas 2015 m. kovo 13 d. įmetant į jo gyvenamojoje vietoje esančią pašto dėžutę.
- 6 2015 m. kovo 17 d. prieštaravimą dėl vykdymo pateikęs asmuo teismo antstolio registre įregistravo prašymą, kuriame nurodė, kad nori užginčyti *EOS K.S.I. România* apskaičiuotą skolos likutį, o 2015 m. rugpjūčio 5 d., kaip skolininkas, kurio atžvilgiu pradėta vykdymo procedūra <...>, paprašė patvirtinti įsipareigojimą 6 mėnesių laikotarpi, skaičiuojant nuo rugsėjo mėnesio, kas mėnesį sumokėti po 500 RON.
- 7 2018 m. birželio 6 d. teismo antstolis išdavė mokėjimo įsakymą ir įregistravo atitinkamą turto įkeitimą hipotekoje, nurodydamas skolininkui per 15 dienų nuo vykdymo rašto gavimo arba pristatymo į jo gyvenamąją vietą dienos įvykdyti tai, kas nurodyta, ir sumokėti kreditoriui šias sumas: 40 849,67 RON skolos likutį pagal skolinį reikalavimą, nuo kurio skaičiuojamos palūkanos, kol bus sumokėta visa įsiskolinata suma, ir 5 437,08 RON vykdymo išlaidų sumą, nes to nepadarius skola būtų išieškota areštuojant skolininkui priklausančią Bukarešte esančio nekilnojamojo turto dalį <...>.
- 8 Skolininkas pateikė prieštaravimą dėl vykdymo, grindžiamą teisės pradėti vykdymą senaties terminu, kuris buvo įregistruotas *Judecătoria Sectorului 1* (Pirmasis apylinkės teismas) <...>, dėl kurio buvo priimtas sprendimas civilinėje byloje Nr. 2090/2019, galutinai įsiteisėjęs po to, kai buvo atmetas apeliacinis skundas. Šioje byloje buvo galutinai nustatyta, kad nagrinėjamas prieštaravimas (kurį reiškiant remtasi teisės pradėti vykdymo procedūrą senaties terminu) buvo pateiktas pavėluotai.
- 9 2020 m. liepos 17 d. *Judecătoria Sectorului 1* <...> gavo skolininko prieštaravimą dėl vykdymo, kuriame jis prašė teismo konstatuoti, kad ginčijamos sąlygos yra nesąžiningos, pripažinti nesąžiningomis sąlygą dėl komisinio mokesčio už bylos iškėlimą išieškojimo ir sąlygą dėl mėnesinio skolinio reikalavimo administravimo mokesčio išieškojimo ir panaikinti [teismo antstolio] įregistruotas vykdymo

procedūros vykdomuosius dokumentus. Pagrįsdamas ieškinį skolininkas teigia, kad pagal šias nuostatas neteisėtai išieškotos pinigų sumos turi būti gražintos.

II. Šalių reikalavimai ir argumentai

- 10 Kitos apeliacinės bylos šalys *Next Capital Solutions LTD* ir *BRD Groupe Société Generale S.A.* pateikė prieštaravimą dėl pavėluoto prieštaravimo dėl vykdymo teigdamos, kad terminas, per kurį, atsižvelgiant į Civilinio proceso kodekso 715 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas, vykdymas gali būti užprotestuotas, buvo pradėtas skaičiuoti 2015 m. kovo 2 d., (**orig. p. 3**) kai <...> prieštaravimą dėl vykdymo pateikusiam asmeniui buvo perduoti pirmieji vykdomieji dokumentai. Be to, prieštaravimą dėl vykdymo patekęs asmuo apie vykdymą žinojo nuo pirmosios sumos išskaitymo datos, kaip nurodyta <...> 2015 m. balandžio 8 d. kvite ir atsižvelgiant į prašymą ir įsipareigojimą sumokėti, pasirašytus 2015 m. rugpjūčio 5 d. – dieną, nuo kurios jis turėjo teisę pateikti prašyme, kuriuo pareikštas ieškinys, nurodytus prieštaravimo pagrindus. Todėl, atsižvelgiant į pirmųjų vykdymo aktų pateikimo datą (2015 m. kovo 2 d.) ir, juo labiau, pirmosios sumos išskaitymo datą (2015 m. balandžio 8 d.) bei prieštaravimo dėl vykdymo pateikimo datą (2018 m. gruodžio 28 d.), praėjus daugiau nei trejiems metams nuo tada, kai apie jį sužinota, buvo paprašyta atmesti prieštaravimą dėl vykdymo kaip pateiktą pavėluotai.
- 11 Prieštaravimą dėl vykdymo patekęs asmenys tvirtino, kad jis buvo pateiktas vadovaujantis 2019 m. lapkričio [6 d.] [Europos Sąjungos Teisingumo Teismo] nutartimi byloje C-75/19.

III. Proceso eiga

- 12 Pirmosios instancijos teismas patenkino prieštaravimą dėl pavėluoto pateikimo ir, remdamasis Civilinio proceso kodekso 71[5] straipsnio 1 dalies 3 punktu, atmetė prieštaravimą dėl vykdymo kaip pavėluotą, atsižvelgdamas į 2019 m. lapkričio [6 d.] Teisingumo Teismo nutartį, nusprendęs, kad pagal ją reikalaujama pripažinti, jog vartotojas turi teisę remtis sutarties sąlygų nesąžiningumu, o ne teisę pareikšti tokį *sine die* ieškinį. Šiuo klausimu buvo nurodyta:

„Toje byloje Teisingumo Teismas nieko naujo nenusprendė, nes buvo vieningai pripažinta, kad vartotojas visada gali remtis sąlygų nesąžiningumu bet kurioje byloje.

Be to, toje byloje [Teisingumo Teismas] tik pripažino, kad vartotojo teisė remtis sąlygų nesąžiningumu pareiškiant prieštaravimą dėl vykdymo negali būti panaikinta nepaisant to, kad po to, kai Įstatymu Nr. 310/2018 buvo iš dalies pakeistas Civilinio proceso kodeksas, jis gali pareikšti alternatyvų ieškinį, t. y. ieškinį pagal bendrąją teisę, o tai bet kuriuo atveju nebuvo ginčijama vidaus teisės aktais.

Visuose [Teisingumo Teismo] argumentuose, kuriais grindžiamas tas sprendimas, buvo nurodyta, kad vykdymo metu svarbu, teikiant prieštaravimą dėl vykdymo, remtis sąlygų nesąžiningumu, o ne prieštaravimu dėl vykdymo pasinaudoti kaip priemone bet kuriuo metu pasipriešinti vykdymui.“

- 13 Šiuo metu *Tribunalul București* (Bukarešto apygardos teismas) turi priimti sprendimą dėl apeliančių pateikto apeliacinio skundo dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo, kuriame prašoma atmesti prieštaravimą dėl pavėluoto pateikimo ir patenkinti ieškinį.

IV. Teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aktai:

- 14 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, 1993, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 288; toliau – Direktyva 93/13/EEB).

Nacionalinės teisės aktai:

- 15 2000 m. lapkričio 6 d. *Legea nr. 193 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori* (Įstatymas Nr. 193 dėl nesąžiningų sąlygų pardavėjų ar tiekėjų su vartotojais sudaromose sutartyse; *Monitorul Oficial al României* Nr. 560, 2000 m. lapkričio 10 d., I dalis), paskutinį kartą iš dalies pakeistas 2014 m. (toliau – Įstatymas Nr. 1930/200), kurio 1 ir 6 straipsniuose numatytas atitinkamas draudimas pardavėjams ar tiekėjams nustatyti nesąžiningas sutarčių su vartotojais sąlygas ir nustatyta, kad šios sąlygos negali sukelti padarinių vartotojams. Šio įstatymo 14 straipsnyje numatyta, kad vartotojai, patyrę žalą dėl sutarčių, sudarytų pažeidžiant minėto įstatymo nuostatas, turi teisę kreiptis į teismus pagal Civilinio kodekso ir Civilinio proceso kodekso nuostatas. **(orig. p. 4)**
- 16 2010 m. liepos 1 d. *Legea nr. 134 privind Codul de procedură civilă* (Įstatymas Nr. 134 dėl civilinio proceso kodekso; *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 247/2015; toliau – Civilinio proceso kodeksas), kuriuo pagal 712 straipsnio 1 dalį suinteresuotiesiems asmenims ar asmenims, nukentėjusiems dėl vykdymo, suteikiama teisė pareikšti prieštaravimą dėl šio vykdymo, teismo antstolio priimtų sprendimų ir visų vykdomųjų dokumentų. Šio straipsnio 2 dalyje numatyta galimybė pateikti prieštaravimą dėl vykdymo ir tuo atveju, kai būtina išsiaiškinti vykdomojo dokumento prasmę, apimtį ar įgyvendinimą.
- 17 Civilinio proceso kodekso 713 straipsnio, susijusio su prieštaravimo dėl vykdymo priimtumo sąlygomis, 2 dalyje numatyta, kad kai vykdymas atliekamas remiantis vykdomuoju dokumentu, kuris nėra teismo sprendimas, skolininkas, pareiškdamas prieštaravimą dėl vykdymo, taip pat gali remtis faktiniais arba teisiniais pagrindais, susijusiais su teisės, kuria grindžiamas vykdomasis dokumentas, esme, tik jei įstatyme nenumatyta konkreti procesinė priemonė jį

panaikinti. Pagal šio straipsnio 3 dalį ta pati šalis negali pareikšti naujo prieštaravimo dėl priežasčių, egzistavusių pirmojo prieštaravimo pareiškimo dieną.

- 18 Šio kodekso 715 straipsnio, susijusio su terminais, 1 dalyje numatyta, kad prieštaravimas dėl vykdymo gali būti pareikštas per 15 dienų nuo dienos, kai prieštaravimą pareiškęs asmuo sužinojo apie vykdomąjį dokumentą, dėl kurio prieštarauja, o pačiam vykdymui prieštaraujančiam skolininkui taikomas terminas skaičiuojamas nuo dienos, kai jis gavo vykdomąjį įrašą arba mokėjimo įsakymą, arba nuo pirmojo vykdomojo dokumento gavimo dienos. 3 dalyje numatyta, kad prieštaravimas dėl vykdomojo dokumento prasmės, apimties ar įgyvendinimo gali būti bet kada pateikiamas, kol nėra suėjęs teisės į vykdymą senaties terminas.
- 19 Minėto kodekso 720 straipsnio, susijusio su sprendimo poveikiu prieštaravimui, 1 dalyje numatyta, kad tuo atveju, kai prieštaravimas dėl vykdymo patenkinamas, teismas, į kurį kreiptasi, atsižvelgdamas į jo dalyką, prireikus ištaiso arba panaikina apskųstą vykdomąjį raštą, nurodo panaikinti arba nutraukti jo vykdymą, panaikina arba aiškina vykdomąjį dokumentą.
- 20 638 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad vykdomųjų dokumentų, įskaitant kredito sutartis, vykdymo sustabdymo gali būti prašoma ir nagrinėjant ieškinį dėl jų panaikinimo, o tokiu atveju taikomos tos pačios procesinės taisyklės, kokios taikomos prašymui sustabdyti vykdymą, pateiktam pareiškus prieštaravimą dėl vykdymo, t. y. šio kodekso 719 straipsnio nuostatos.

V. Prejudicinis klausimas

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindas:

- 21 Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnis.

Prejudicinio klausimo pateikimo motyvai:

- 22 Nagrinėjamu atveju kyla klausimas, kaip aiškinti direktyvą atsižvelgiant į tai, kad būtina užtikrinti vartotojo teisę remtis sutarties sąlygų nesąžiningumu bet kuriuo vykdymo procedūros momentu, net jeigu jis šiuo klausimu taip pat gali kreiptis į teismą ir ieškinyje dėl bylos esmės paprašyti vykdymą sustabdyti. Šis klausimas kyla, pirma, dėl to, kad vykdomąją bylą nagrinėjantis teismas tame pačiame sprendime gali nustatyti ir vykdomųjų dokumentų galiojimą bei vienintelis gali priimti sprendimą dėl vykdomojo rašto negaliojimo pasekmių vykdymo procedūrai. Antra, 2019 m. lapkričio 6 d. nutartyje (**orig. p. 5**) byloje C-75/19, EU:C:2019:950, Teisingumo Teismas nusprendė, kad Direktyva 93/13/EEB turi būti aiškinama taip, kad ja draudžiama tokia nacionalinės teisės norma, pagal kurią vartotojas, kuris sudarė kredito sutartį su kredito įstaiga ir dėl kurio šis pardavėjas ar tiekėjas pradėjo vykdymo procedūrą, neturi teisės remtis tuo, kad yra nesąžiningų sąlygų, kuriomis remdamasis jis gali užginčyti šią procedūrą pasibaigus 15 dienų terminui nuo pirmųjų šios procedūros dokumentų pateikimo

tuo atveju, jeigu ieškinio pareiškimui byloje, iškeltoje dėl nesąžiningų sąlygų patvirtinimo, netaikomi jokie terminai ir neleidžiama sustabdyti vykdymo, kol ginčas bus išspręstas. Kadangi šioje byloje nagrinėjamas atvejis yra analogiškas bylai C-75/19, tačiau skiriasi esminiais Teisingumo Teismo išnagrinėtais klausimais, direktyvą reikia išaiškinti ir tuo atveju, jeigu pareiškus ieškinį vykdymas gali būti sustabdytas.

- 23 Jeigu atsakymas būtų teigiamas, nacionalinis teismas, laikydamasis teisėtumo principo, turi nustatyti nacionalinės teisės normų dėl vykdymo aiškinimo būdą, leidžiantį vartotojui pagal nacionalinės teisės sistemą pareikšti ieškinį dėl sutarties sąlygų nesąžiningumo net ir pasibaigus Civilinio proceso kodekso 715 straipsnyje numatytam 15 dienų terminui.
- 24 Jei nacionalinis teismas nenurodytų tokio aiškinimo būdo, reikia atsakyti į klausimą, ar tuo atveju, jeigu Teisingumo Teismas nustatytų, kad veiksminga iš direktyvos (šiuo atveju – Direktyvos 93/13) kylančių teisių apsauga negali būti užtikrinta pagal nacionalinę procesinę teisę, pagal Teisingumo Teismo pateiktą direktyvos aiškinimą valstybė narė privalėtų netaikyti tokios procesinės teisės normos, kaip antai 715 straipsnis, kuriuo reglamentuojamas prieštaravimo dėl vykdymo pareiškimo terminas.

DARBINIS VERDINIS